

2. juni 2022 kl 02:00

Debat

Borgmester og formand: Jordudnyttelsen skal gentænkes efter lokale ønsker

Det er afgørende, at kommunerne istandsætter en tværfaglig og partnerskabsorienteret tilgang til jordfordeling, hvis den multifunktionelle jordfordeling skal imødekomme samfundets behov for pragmatisme og omkostningseffektivitet, skriver Jammerbugt-borgmester Mogens Gade (V) og formand for Fremtidens bæredygtige landskaber, Søren Møller.

Det er afgørende, at man deler viden om muligheder og udfordringer, så lodsejere og lokalsamfund kan finde løsninger sammen, skriver Mogens Gade (V) og Søren Møller. Foto: Henning Bagger/Ritzau Scanpix

**Mogens Christen
Gade**

Borgmester (V), Jammerbugt Kommune, formand for Erhvervshus Nordjylland

**Søren
Møller**

Formand, Collective Impact - Fremtidens bæredygtige landskaber, medlem, Det Ethiske Råd, bestyrelsesformand, DGI Byen, medejer og bestyrelsesformand, Water and Wellness

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.

Jordfordeling er et kendt og gennem tiden meget benyttet redskab. Multifunktionel jordfordeling er et nyt og vigtigt redskab i forhold til at hjælpe landbruget igennem en grøn omstilling og gennemføre en række direktivforpligtelser og nationale målsætninger på et lavt konfliktniveau til gavn for samfundsøkonomien.

En meget væsentlig pointe ved multifunktionel jordfordeling er, at det er frivilligt for lodsejere at deltage, og man forhandler om, hvorledes arealpuslespillet kan lægges, så der er noget i det for alle parter. Resultatet er således et kompromis, hvor ingen er kørt over, men det skal samtidigt være et kompromis, som medfører en permanent ændret anvendelse af landskabet, der er bedre og mere bæredygtigt end før.

I regi af Realdanias Collective Impact-initiativ *Fremtidens bæredygtige landskaber* afprøvede og udviklede Jammerbugt Kommune multifunktionel jordfordeling i et område nær Fjerritslev i 2016-2018.

Kommunen så mulighed for at forbedre sammenhængen i et af Danmarks største og mest uberørte naturområder med værdifulde parabelklitter, samtidigt med at den intensive landbrugsproduktion fik bedre vilkår uden for naturområdet. Ingen andre virkemidler matchede behovet.

Konstruktivt samarbejde giver mening lokalt

Bjarke Lauersen, der er en af Nordjyllands største svineproducenter og formand for kreds tre i Landbo Nord, deltog som formand for lodsejerudvalget i den multifunktionelle jordfordeling. Han var derfor en central spiller i projektet og for det konstruktive samarbejde, der udviklede sig mellem Landbo Nord og Jammerbugt Kommune.

66

Eksemplet viser, at det er en fordel at tænke forbedrede vilkår for fremtidig landbrugsproduktion ind i projekter, der har til formål at gavne naturen.

Mogens Gade (V) og Søren Møller, hhv. borgmester, Jammerbugt Kommune og formand, Fremtidens Bæredygtige Landskaber

Med det samarbejde lykkedes det at udvide køb, salg og bytte af arealer med at udbetale engangserstatninger til lodsejere, der frivilligt lod helt nye standarder for deklARATIONER tinglyse ned over deres arealer – også uden at indgå i ejerskifter.

Bjarke Lauersen har netop erhvervet ejendommen Udclitgård, som i projektet fik tinglyst krav om udtagning og naturpleje for samlet 50 hektar på ejendommen. Han er nu i dialog med Jammerbugt Kommune om, hvordan han bedst muligt kommer i gang med naturpleje.

Bjarke Lauersen kan bruge Udklitgård til at løfte det nye EU-krav om udtagning af fire procent af landbrugsarealet. Dermed vil udtagningen ske, hvor det gavner naturen allermost og uden at berøre de mere robuste dyrkningsarealer, hvor udtagning ville medføre øget behov for at importere foder.

Beboelsesejendommen på Udklitgård gennemgår lige nu en gennemgribende renovering med henblik på udlejning. Samtidigt bygger udlejningen videre på de stier, udsigtsplatforme og infoskilte, der blev etableret i den multifunktionelle jordfordeling og supplerer de eksisterende udlejningsfaciliteter i kommunen, hvorved mulighederne for at tiltrække besøgende udvides.

Eksemplet viser, at det er en fordel at tænke forbedrede vilkår for fremtidig landbrugsproduktion ind i projekter, der har til formål at gavne naturen. Samarbejdet mellem Jammerbugt Kommune og Landbo Nord har resulteret i nyskabende vilkår og varige forbedringer for naturen, som ikke ville være sket uden landbruget som medspiller.

Når der er rum for konstruktivt samarbejde mellem natur, klima, landbrug og landdistriktsudvikling som ligeværdige formål, så kan der opstå løsninger, som giver mening lokalt.

Landmænd vil være en del af løsningen

Fremtidens bæredygtige landskaber har gennemført i alt fire pilotprojekter og har inspireret til den statslige ydelsesordning til multifunktionel jordfordeling, der kom på finansloven i forbindelse med Tørkepakken til landbruget i 2018.

“

Projekterne udvikler sig og nye muligheder opstår undervejs, som man skal kunne gribe. Kommunens rolle ændrer sig fra myndighedsudøvelse til at danne partnerskaber og være forandringsagent.

Mogens Gade (V) og Søren Møller, hhv. borgmester, Jammerbugt Kommune og formand, Fremtidens Bæredygtige Landskaber

Der er foreløbigt givet tilsagn til 13 projekter, og i 2022 gennemføres de sidste ansøgningsrunder. Hidtil har alle ansøgningsrunder været overansøgt. Alligevel er der ikke truffet beslutning om at gøre pilotordningen permanent gennem en opskalering.

Stort set alle landmænd er grundlæggende motiverede for den grønne omstilling og vil gerne være en del af løsningen. Men de skal kunne se, hvordan de og deres virksomhed kan komme igennem forandringerne. Det er vigtigt at forstå, at landmændene kan være meget forskellige i forhold til alder, motivation og økonomi.

Var den multifunktionelle jordfordeling i Jammerbugt Kommune gennemført på samme vilkår som den statslige multifunktionelle jordfordelingsordning, ville der ikke have været mulighed for at dække værditab og udbetale engangserstatning for tinglysningerne på Udklitgård. Kombinationen af erstatningsarealer og dækning af værditab også uden ejerskifte er stærk.

Kommunerne som forandringsagent

Projekterne udvikler sig, og nye muligheder opstår undervejs, som man skal kunne gribe. Kommunens rolle ændrer sig fra myndighedsudøvelse til at danne partnerskaber og være forandringsagent.

På samme måde som forvaltningsparadigmet skifter i kommunerne, må man fra landsplan skifte fra en sektor- og kontrolorienteret tilgang til en mere tværfaglig og partnerskabsorienteret tilgang.

Mogens Gade (V) og Søren Møller, hhv. borgmester, Jammerbugt Kommune og formand, Fremtidens Bæredygtige Landskaber

Det er vigtigt at lodsejerne og lokalsamfund ikke præsenteres for et færdigt projekt, men at man deler viden om muligheder og udfordringer, som de kan være med til at finde løsninger på.

Multifunktionel jordfordeling handler om at tilrettelægge den bedst mulige anvendelse af arealerne i et givet projektområde i forhold til flere formål på samme tid. Ikke at forveksle med, at alle arealerne skal bruges multifunktionelt efterfølgende.

Multifunktionel jordfordeling er resultatet af en proces, hvor kommunen sammen med lodsejerne og lokalsamfundet gentænker, hvordan vi bedst bruger arealerne i forhold de nationale dagsordner og de lokale ønsker.

På samme måde som forvaltningsparadigmet skifter i kommunerne, må man fra landsplan skifte fra en sektor- og kontrolorienteret tilgang til en mere tværfaglig og partnerskabsorienteret tilgang. Det er her sammenstødet mellem en lokal virkelighed og vilje til forandring støder sammen med bureaukrati og nationale regler.

**Mogens Christen
Gade**

Borgmester (V), Jammerbugt Kommune, formand for Erhvervshus Nordjylland

**Søren
Møller**

Formand, Collective Impact - Fremtidens bæredygtige landskaber, medlem, Det Ethiske Råd, bestyrelsesformand, DGI Byen, medejer og bestyrelsesformand, Water and Wellness

SENESTE

Kommuner advarer politikere: Et prisloft vil forringe indsamlingen af affald hos borgerne

Et prisloft over det kommunale affaldsgebyr risikerer at skabe dårlig affaldsindsamling rundt om i landet, lyder advarslen fra KL til politikerne på Christiansborg. S kan ikke genkende "skræmmebilledet".

Hjalte T. H. Kragesteen

DR sender fra Altingets gård efter folkeafstemningen

Ninna Gøbel Rønberg

EU-agentur slår fast: Roundup er ikke kræftfremkaldende

Hjalte T. H. Kragesteen

Ny indenrigsminister: Firedobling af vindmøller og solceller på land kræver "robuste debatter" og "nye balancer"

Kim Rosenkilde

Grønt overblik: Det skal du holde øje med i denne uge

Bred koalition af EU-parlamentarikere protesterer over grønstempling af gas og atomkraft

Mette Frederiksen varsler nyt grønt råderum

Morten Øyen

Fokus på samfundsøkonomi, klima og miljø: Her er regeringens udkast til en ny fiskerikommission

Andreas Arp

Vis mere

MINISTERSVAR

VIS ALLE

Carsten Kissmeyer spørger:

Vil Jørgensen fjerne administrative barrierer så overskudsvarme kan bruges til opvarmning?

Jacob Jensen spørger:

Får man godkendt sin ansøgning om produktionsudvidelse, hvis man som havbrug lever op til reglerne?

Kristian Pihl Lorentzen spørger:

Hvor mange borgerhenvendelser har Wermelin modtaget angående naturnationalparker?

Per Larsen spørger:

Hvordan ventes krigen i Ukraine at påvirke de internationale markeder for hvede og lignende?

Karina Adsbøl spørger:

Hvor mange heste og køer er blevet aflivet i danske naturnationalparker og rewildingprojekter?

MEST LÆSTE MILJØ

- 1. DR sender fra Altingets gård efter folkeafstemningen**
- 2. EU-agentur slår fast: Roundup er ikke kræftfremkaldende**
- 3. DN: Ålen trues af kortsigtet hensyn til fiskerne**

4. **Niras: Tilladelser til havvindmølleparker går for langsomt**

5. **Ny indenrigsminister: Firedobling af vindmøller og solceller på land kræver ”robuste debatter” og ”nye balancer”**

 JOB

VIS ALLE

Chef for new business og efterspørgsel via grønne indkøb til Miljømærkning...

 Hovedstaden

Kommunikationsansvarlig til Klimaskovfonden

 Hovedstaden

